

GEOMETRIA

Érzelmes koncepciók

Tóth Eszter kiállítása

FUGA Budapesti Építészeti Központ
2017. február 17 – március 8.

A Képzőművészeti Egyetemen 2006-ban végzett TÓTH ESZTER olyan – végletesen más művészi látásmódot képviselő – kiváló mesterek tanították, mint Szily Géza és Mauer Dóra. Így nem véletlen, hogy útja az ábrázoló/figurális indulás után az absztrakció irányába váltott. A művész fogalmazásában: „kusza élethelyzete” vitte az önvizsgálat és tudatosulás útjára, ami alkotásiban is szemléletváltást eredményezett.

Tárlata szűk válogatás grafikát, festményt, objektet és filmet egyaránt magába foglaló életművből. Az *Érzelmes koncepciók* kiállítás címe kontrapunktra épülő, hiszen ez a két szó nemigen szokott párba állni egymással. Művei színvilága hol minimalizált, a fekete-fehér átmeneteire épülő, másutt harsányabb, a piros-rózsaszín és a sárga-barna árnyalatait felvonultató. Formailag felrúgja ugyan a szigorúan szerkesztett mértani alakzatok egzakt paramétereit, ám mégis a geometriára hajazó.

Személyes tereihez érzelmesen közelít, szobája sarkáról szénrajzokat készít, majd kivágja a formákat, hogy a tér egy új értelmezését hozza létre a *Sarok I-III.* (2003) sorozatán. A szobasarkot *koncepciózusan* kibillentí

Tóth Eszter
Térkonceptió I-II., 2015–2016

statikus helyzetéből, a három sík találkozási pontját vándoroltatja a képtérben a rotáció és nagyítás segítségével. A nézőt úgy pozicionálja, hogy az a hiátus tereiben ideoda mozogjon. A szabadkézi rajz nem steril, nem egyenes a vonal, nem pontos a vinkli. A látszatra monokróm mezők organikus szemcsézettek, morzsásak. A négyes osztású *Helyrekerülés* (2003) három rétegű pauszán egy téglalap forog. Az utolsó fázisban, a legelső elembe jön létre a teljesség. A művész szándéka szerint: „A négy képből álló mozdulatsor – emelkedő (a tér-múltú elem helyére emelkedése), és zuhanó (a történet iránya) – egy paradoxon megértéséhez segített. A képsor számomra egyfajta vizuális párhuzama, kifejezése lehet a komplexitásnak és egyidejűségnek.” Ehhez a művéhez kapcsolható a 2015-ös *Etűd* című filmje, amit ő svenkelt és vágott meg, akárcsak a képsor alatt futó zenei anyagot. Zeneműként Philip Glass kortárs szerző *Glassworks* albumából a *Floe (Úszó jégtáblák)* címen jegyzett darabját használta. A minimalista zene repetitív, sokszor zaklató, rendkívül impulzív. A művész tudatosan állítja ellentétpárba a hang- és képanyagot. A pörgő téglatest belsejében egy piramis-forma mozog, miközben maga a test hol geometrikusan szabdalta, hol pedig zárványok, foltok, ködfoszlányok úsznak át rajta. Közel 8 perc kell ahhoz, hogy a képtérben vándorló/csúszkáló, a keretből ki-be lépő téglatest a háttérbe húzódó, lehalkuló zenével párhuzamosan a „helyére”, a jobb felső sarokba kerüljön. Az érzelmes hangulatot sugalló folyamat kezdet fog a *koncepció*-val. A szerző deklaráta „érzelem és értelem motiválta” munkák sorában már színesebb, bővérűbb munkák következnek.

A *Térkonceptió I-II.*, (2015–16) festményei (a 2003-as darabokat sérülés miatt újra kellett festeni) a piros-rózsaszín és a sárga árnyalataiban tartottak. A térhatást nem csak színdinamikával, nem is a csuklós, behajlítható főmotívummal éri el, hanem azzal is fokozza, hogy a vakrámát a megszokott vastagságnál is mélyebbre veszi.

A főmotívum a második képen nem csak háromféle sárgával bővül, hanem geometrikus fragmentumokkal is kiegészül: a köz-

Tóth Eszter
Helyrekerülés, 2003

ponti magot téglalapok és egy háromszög fonja körbe, míg a centrum bal szélével párhuzamosan fut egy csík.

A négyszeresen rétegelt, papír alapú vázlata a művésznek a síkkal és a térrel folytatott dialógusának legfontosabb darabjaihoz, a *Taurus gumigyár I-II.*, (2015–16) festménypárhoz készült. Nem tudom, hogy Tóth Eszterben milyen érzelmeket váltott ki, amikor kollégiumi ablakából kinézve naponta láthatta a Taurus gumigyár és a Csatornázási Művek tömbjeit, mindenesetre – talán „motívumnak jó lesz” felkiáltással – beépítette azok sziluettjeit műveibe. A művész ábrázoló korszakához visszacsatoló motívumok természetesen csak utólagos magyarázat útján azonosíthatóak, mivel kontúrjaik immáron

önállósultak, leváltak eredeti szövegkörnyezetüktől. A Taurus-képek teljes felszíne monokróm mezőkkel festett, ám a 3-3 uralkodó szín megváltozik. A háttér fehérje lilásfeketére vált, a hátsó tömb pirosra sárgává szelídül, míg a szabálytalan kocka-forma sötétkékje kifehéredik, miközben teste elfordul a virtuális térben. Az arányok is megváltoznak, de a festmények vonalvezetésén még felismerhető az eredeti papír makett fogazottsága, recés széle, az egyenesek pontatlansága. A geometria lágy, de nem lírai! A művész fogalmazásmódja, térképzése során az analízis után szintézisre törekszik, épít és lebont, konstruál és dekonstruál. Ismétel, összegez, összead, változatokat készít, különböző elemeket állít párba, és meghatározott – az alkotás során bármikor megváltoztatható – sorrendiségre törekszik. Alkotói folyamatának jellemzője az az érvényes mondat, hogy „fontosabb úton lenni, mint megérkezni”. Mostani útján viszont – a tárlat hívószavainak ígéretét nem mindig beváltva – a koncepció sokszor elfedi az indíttatás érzelmeit, eluralkodik azokon.

Tóth Eszter
Taurus gumigyár I-II., 2015–2016

